

איזהו נשך פרק המישי בבא מציעא

פב א מיי פ"ה מהל' מלוה ולוה הלכה ט ופ"ו מהלכות שותפין הלכה ז ופ"ח הלכה א סמנ לאחין קאן טור שו"ע י"ד קטו סעיף ז:
פג ב מיי פ"ח מהלכות מלוה הלכה יד:
פד ג מיי פ"ח מהלכות שותפין הלכה ד סמנ עשין פנ טושי"ע י"ד ק"ק סעיף כ"א:
פה ד מיי שם הלכה ג דלא כרשב"ג ע"ש צ"מ:
פו ה ו מיי שם פ"ו הלכה ג ועשין בהשגות וצ"מ סמנ שם טושי"ע י"ד ק"ק סעיף ד וטפי"ק סה:

איכא ביצים מוזרות. דשרו באכילה כדאמרינן באלו טריפות (חולין דף סד:) ציזים מוזרות נפש היפה תאכלם וליכא למימר לא מלא ציזים מוזרות ילך לצימו ריקן דציזים מוזרות שכיחי טובא הלכך אפילו כי לא מלא שרי: **מקום** שרניצין להעלות

אמר אבוי כפועל בטל של אותה מלאכה דבטל מינה וצריכא דאי תנא חנוני חנוני הוא דסגוי ליה כפועל בטל משום דלא נפיש טרחיה אבל מעות ליקח בהן פירות (ב) דנפיש טרחיה אימא לא סגוי ליה כפועל בטל ואי תנא מעות ליקח בהן פירות הוה אימינא התם הוא דבעי כפועל בטל משום דנפיש טרחיה אבל חנוני דלא נפיש טרחיה אימא סגוי ליה במישהו בעלמא דאפילו לא טבל עמו אלא בציר ולא אבל עמו אלא גרוגרת אחת זהו שברו צריכא: (כמה עיזו ותרגולין מעלין סימון) תנו רבנן כמה הוא שברו בין מרובה ובין מועט דברי ר' מאיר רבי יהודה אומר אפילו לא טבל עמו אלא בציר ולא אבל עמו אלא גרוגרת אחת זהו שברו ר' שמעון בן יוחאי אומר נותן לו שברו משלם תנו רבנן אין שמין לא את העוים ולא את הרחלים ולא כל דבר שאינו עושה ואוכל למחצה ר' יוסי ברבי יהודה אומר שמין את העוים מפני שחולבות ואת הרחלים מפני שגוזזות ושופות ואוכלת ותנא קמא גיזה וחלב לא ספק לשבר עמלו ומזונן בגיזה וחלב כולי עלמא לא פליגי כי פליגי בנסויבי ותותרי תנא קמא סבר לה כר' שמעון בן יוחאי דאמר נותן לו שברו משלם ר' יוסי ברבי יהודה סבר לה כאבוח דאמר אפילו לא טבל עמו אלא בציר ולא אבל עמו אלא גרוגרת אחת זהו שברו תנו רבנן ימשכרת אשה לחברתה תרגולת בשני אפרוחין שלי וביצים שליכי ואני ואת נחלוך באפרוחין רבי יהודה מתיר רבי שמעון אוסר ורבי יהודה לא בעי שבר עמלו ומזונן איכא ביצים מוזרות תנו רבנן ימקום שנהגו להעלות שבר כתף למעות לבהמה מעלין ואין מושנין ממנהג המדינה רבן שמעון בן גמליאל אומר (ב) שמין עגל עם אמו וסוה עם אמו ואפילו במקום שנהגו להעלות שבר כתף למעות ורשב"ג לא בעי שבר עמלו ומזונן איכא גללים ואידך (ב) גללים אפקורי מפקיר להו: אמר רב נחמן הלכה כרבי יהודה והלכה כרבן שמעון בן גמליאל בני רב עיליש נפק עלייהו ההוא שטרא דהוה כתיב ביה פלגא באגר פלגא בהפסד אמר רבא רב עיליש הגברא רבה הוא ואיסורא לאינשי לא הוי ספי ימה נפשך אי פלגא באגר תרי תילתי בהפסד אי

כפועל בטל של אותה מלאכה דבטל מינה. כמה חס רוצה ליתול ולפחות משכרו ליתטל ומלאכה זו כבדה שהיא עוסק בה ולעסוק במלאכה קלה מה, הכל לפי כבוד המלאכה וריצו שבר, יש מלאכה שטורח קל וטורח רב או חילוף (לעיר צ"ל) דלא היה נוקב מרגילות שעבדה נוטה לעשות ושכרו מרובה, אם אומר לו טול כך וכן ומבטל היום מלאכה, אינו פוחת משכרו אלא דבר מועט, שהרי נוטה ואין זה טורח, ואי מלאכה קשה היא כמו גבר, אם אומר לו אהה נוטל עשוי שמה זמין טול זה והבטל היום מלאכה מלאכה ושה מלאכה קלה זו, נוח לו להבטל וליתול זה, והכא נמי כי ההוא אגרא היב ליה שהרי מבטלו ממלאכה, וכוליה אגרא לא היב ליה שהרי אינו עוסק במלאכה, קשה אללו (בכורות כ"ט). שמין עגל עם אמו. ואין צריך שבר עמלו ומזון לעגל אלא להם (לקמן ט"ו).

מוסף רש"י

כפועל בטל של אותה מלאכה דבטל מינה. כמה חס רוצה ליתול ולפחות משכרו ליתטל ומלאכה זו כבדה שהיא עוסק בה ולעסוק במלאכה קלה מה, הכל לפי כבוד המלאכה וריצו שבר, יש מלאכה שטורח קל וטורח רב או חילוף (לעיר צ"ל) דלא היה נוקב מרגילות שעבדה נוטה לעשות ושכרו מרובה, אם אומר לו טול כך וכן ומבטל היום מלאכה, אינו פוחת משכרו אלא דבר מועט, שהרי נוטה ואין זה טורח, ואי מלאכה קשה היא כמו גבר, אם אומר לו אהה נוטל עשוי שמה זמין טול זה והבטל היום מלאכה מלאכה ושה מלאכה קלה זו, נוח לו להבטל וליתול זה, והכא נמי כי ההוא אגרא היב ליה שהרי מבטלו ממלאכה, וכוליה אגרא לא היב ליה שהרי אינו עוסק במלאכה, קשה אללו (בכורות כ"ט). שמין עגל עם אמו. ואין צריך שבר עמלו ומזון לעגל אלא להם (לקמן ט"ו).

אמר אבוי כפועל בטל של אותה מלאכה דבטל מינה. חס היה נגר או נפש כמה חס רוצה ליתול ליבטל ממלאכה כבדה כזו ולעשות מלאכה קלה: ר' יהודה מיקל טפי מדר' מאיר דר' מאיר זעיי שיפסוק לשום שבר ומיהו בכל מה שיאות לקבל עליו בשכרו צין רב צין מעט הא קביל עליה ורבי יהודה לא זעיי שיפסוק לשום שבר אלא יטבול עמו ציזר כחמד מן השוק: גרוגרת. תאנה יבשה: משלם. כפועל בטל: ולא כל דבר שאינו עושה ואוכל. אבל עושה ואוכל כגון פרה החורשת וחמור הטוענת משאוי פעולתן הוא שבר עמלו ומזון: ושופות. כשעובדין צנחר המים שוטפין מן הגיזה והוא נוטלה: ומורטות. כשעובדות צין הקוים: ותנא קמא גיזה וחלב לא ספק בשכר עמלו ומזונן. כממיה. וכי גיזה של רחלים וחלב העוים אינו מספיק לשכר עמלו ומזון: גיזה וחלב כ"ע לא פליגי. חס נאות בעל הבהמה שלא לחלוק בהן: נסויבי. מי שפולת החלב שקורין משג"א: וסוסי. שטיפת ומריטת הרחלים. תותרי מרגום של נושרין דתתי עיי שטיפה ומריטה: משכר. אשה להצרכה סרגולת בשני אפרוחין. לשנה: אשה שאמרה כו'. אשה שיש לה סרגולת מותרת לומר לבעלת הציזים בלשון שכירות מני לי ציזים ואושיזי מרגולת עליהם ואתרס באפרוחים ואטול שני אפרוחים בשכרי. אבל בלשון חלוקה פליגי בה וקאמר רבי שמעון דכל לשון חלוקה עסקא היא וקרויה להפסד כשכר וכיון לאחיות חזי ציזים עליה אשתכח פלגא מלוה אבל בלשון שכירות אין אחיות הציזים על בעלת המרגולת: איכא ציזים מוזרות. שאין קולטות אפרוח ונותלת בשכרה והן מותרות באכילה לאמרינן בשמיטת חולין (חולין דף סד:) ציזים מוזרות נפש היפה תאכלם. ור' יהודה לטעמיה דאמר אפילו טבל עמו ציזר זהו שכרו ור' שמעון לטעמיה דאמר נוטל שכרו משלם: ה"ג מקום שנהגו להעלות שבר כתף למעות לבהמה מעלין.

מקום שנהגו להעלות שבר כתף למעות לבהמה מעלין ואין מושנין ממנהג המדינה רבן שמעון בן גמליאל אומר (ב) שמין עגל עם אמו וסוה עם אמו ואפילו במקום שנהגו להעלות שבר כתף למעות ורשב"ג לא בעי שבר עמלו ומזונן איכא גללים ואידך (ב) גללים אפקורי מפקיר להו: אמר רב נחמן הלכה כרבי יהודה והלכה כרבן שמעון בן גמליאל בני רב עיליש נפק עלייהו ההוא שטרא דהוה כתיב ביה פלגא באגר פלגא בהפסד אמר רבא רב עיליש הגברא רבה הוא ואיסורא לאינשי לא הוי ספי ימה נפשך אי פלגא באגר תרי תילתי בהפסד אי

רצית לבעל הבית דאי קביל עליה הכי ריציתא הוא דקטרסא בפלגא דפקדון משום פלגא דמלוה אלא ודאי שטרא הכי מפרשי ללשיניה שקיבל עליו איזו מהם שירצה: אי פלגא. יקבל הנותן באגרא יקבל עליו אחריות ההפסד יותר ממחצית כגון תרי תילתי דהשתא ליכא רצית דהשתא ליכא אלא תילתא מלוה דלא קיבל עליה רב עיליש אלא תילתא באחריותו וקסקיל פלגא באגרא והוה מאי דסקיל באגרא טפי מתיילתא שבר עמלו לטרוח שהוא עוסק בשני שלישי פקדון: אי

(א) [לקמן סט: א.] (ב) ועל כ. [ב"ק מה.].

הגהות הב"ח

(א) גב' דנפיש טרחיה. י"ב עיין בב"ב דף קמד ע"ב:

הגהות הגר"א

[א] תוס' ד"ה מוס. ור"מ גרס כו'. י"ב וי"ה גריסת ר"י ור"א ור"ש פ"י: [ב] שם פ"י חס כו'. י"ב פ"י בתוספת הר"ש דלעובת הנותן אבל הטור פ"י לעובת המקבל ועוד שמו"ך המקבל כלל פסם למסר שזקן נותן למקבל וי"ב בש"ע (ועמ"ס דבינו בי"ד י"ד קט"ו ס"ק מ"ד): [ג] שם ד"ה אי. וקשה כו'. י"ב אבל דעת הרמב"ם ש"ע כו' הוא דהצריכה הוא ביד המקבל ודלא כהראש"ד שהצריכה ביד הנותן ועש"י ק"ד צ"ב ד"ה חס עסקא כו' וי"ב הר"י ור"א שם ור"ש פ"י ודלא כדבוחי של רמב"ם ש"י להיפך פלגא באגר כו' וי"ב וי"ב הפוסקים הסכימו לרש"י ובמ"ש האי עסקא פלגא כו' והרמ"ה פ"י כאן ש"י להיפך פלגא באגר כו' חס כבוד דיהיב מרי עסקא למקבל פלגא באגר ובהפסד או הצריכה לנותן ואי תנא למשקל פלגא כו' למקבל (וע"ש בב"מ י"ו):

לעני רש"י

משג"א [מישג"א]. סנייב החלב.